NĂVĂLIREA JIDANILOR – PIESĂ DE TEATRU RARĂ DE VASILE ALECSANDRI

Incorect Politic

Februarie 13, 2023

Năvălirea Jidanilor – piesă de teatru rară de Vasile Alecsandri

1884 piesă neterminată publicată în Familia Nr1.

Via FrescaLuiIoanRoşca, în contextul segmentelor [a00 Cotropire prădalnică, a10 Nimicirea satelor, a13 Degradare fizică]:

Fragmente

*

[…] Tu, Froim Bercu să te aşezi în una din barierele Iaşului, ca crăşmar, pentru ca să îmbeţi ţăranii ce vor veni la tîrg cu provizii; ia samă însă ca să amesteci rachiul cu zeamă de tutun, cu adeiu, cu ciomofaiu şi cu vitriol. Mojicii beau ca nişte vite fără a băga de seamă că se otrăvesc. […]

Tu Besnme Trifman să deschizi casapie la Hirlau ca să vinzi carne coșer la frații noștri și carne trif de vite bolnave la creștini. Tu Haim să te faci pitar la Tîrgu Frumos, dar să vinzi mojicilor pîine de făină aprinsă.[...]

[...]Tu Şafărie să te faci în orice oraş agent de corupţie, să ajuţi pe fraţii noştri în procese, încercînd a cumpăra consciinţa judecătorilor.

Tu, Moisi Raibhoffer să te lipești de casele boierilor ca să le înlesnești împrumuturi de bani cu procent de 300% și cu ipoteca în moșiile și casele lor, case și moșii vor fi în curînd ale noastre. Și cu răbdare și cu strădunință și cu meștesug și mai ales cu bani vom pune mîna pe orașele românilor, vom cumpăra moșiile lor... Vom deveni stăpîni și ei vor ajunge argații noștri [...]

Tu Iţic să ieşi înaintea lor cale de un sfert de poştă ca să le cumperi potvăd cu a şaptea parte de preţ şi apoi să-i aduci la crăşma lui Bercu pentru aldămaş. [...]

Tu Şloim să te faci otelier, tu negustor de haine putrede, tu ciubotar, tu croitor, tu tinichigiu, dar să căutaţi a dura tot lucru prost ca să aibă totdeauna nevoie românul de meseriile voastre. [...]

În sfirşit, voi toţi, vă împrăştiaţi prin ţară ca holera, apucaţi toate meseriile, toate negoţurile, şi cumpăraţi ieftin şi vindeţi scump încît să nu poată românii ţine concurenţă cu voi. Ei să cadă în sărăcie pe cînd voi vă veţi îmbogăţi.

Am zis. Şi acum strigaţi ca mine: Trăiască neamul lui Isac, neamul lui Israel!

*

Silberwolf, Kihos şi mai mulţi jidani strîmţeroşi, cu barbe zburilite, cu perciuni lungi, şi cu boccele de rufe în spinare, se cobor pe cărare din vîrful dealului, tremurînd de frig, cuprinşi de groază.

Kihos: Au vai! mamunieu! M-a cuprins frigu şi frichi!

Silberwolf: Şi pe mine Kihos dar n-avem ce face. Trebuie să mergem înainte pînă la hotar cît e noapte, ca să trecem în Moldova pe fraţii noştri din Galiţia. Ei ne aşteaptă ascunşi în codru.

Kihos: Nu te temi de tîlhîroi şi de ursi?

Silberwolf: Ba mi-i groază … dar sunt poruncit să îndeplinesc poruncile Alianţei din Paris. Ea voieşte să umple ţara românească cu fiii lui Israel de prin toată lumea, din Austria, din Rusia şi de aiurea, pentru ca să o facem proprietatea noastră.

Kihos: Bun ghişeft. Cunoşti potecile?

Silberwolf: Cunosc. Am făcut de multe ori contrabandă de oameni prin locurile astea. Am introdus numai eu peste trei mii de fraţi peste creierii munţilor…Alţii fac aceaşi contrabandă pe malurile Prutului, aducînd pe fraţii noştri din Rusia

*

Silberwolf: veniţi după mine… Aţi intrat în Moldova. Aice-i ţara cu mană!

[…] Fraţi în talmud! Fii răsleţişi ai Ierusalimului. Voi care sunteţi poporul lui Dumnezeu. Iată-vă în ţara Românească care e menită a deveni o nouă Palestină…Aţi venit aice unii din voi alungaţi de poliţia austriacă pentru orecare hapgevezen, alţii trimişi în misiune cuceritoare de Alianţa israelită. Fiţi bineveniţi pe pămîntul făgăduinţei!… Acum la lucru. Iată prada! ***(Arată munţii şi valea)***

Jidanii (entuziasmaţi): A noastră! A noastră?

Silberwolf: A noastră căci românii nu ştiu să-şi păzească comoara strămoşească.

*

Scena II

Ion Tătărăşan, Vasile Topor (vin din dreapta).

[…] Ion: Lasă că-i găsim noi. Nu degeaba îi urmărim tocmai de la Iaşi.

[…] Măi Vasile, de i-om găbui undeva să-ţi aduci aminte că te numeşti Topor.

Vasile: Topor de vită cuşer. Las pe mine. Eu le sunt rabinul.

Ion: Bine văd că ţi-s dragi ca şi mie spurcaţii.

Vasile: Ca piperiu în ochi. Şcii tu măi Ioane că Kihos mi-a otrăvit nevasta cu vitriol la crăşma lui din Păcurari? Şcii tu ca fratine-meu i-a luat sumanu din spinare în dricul iernii? Scii tu că pe copilul meu, un ţînc de şase ani l-au deprins cu beţia şi l-au sfătuit să fure găini prin mahala ca să i le aducă lui pentru rachiu? Scii tu că nu mai putem trăi noi, românii, de răul lor?

Ion: Sciu... Dintre toţi Tătărăşenii care înainte erau gospodari cu case şi grădini, numai eu rămăsesem negustor cu dugheană la uliţă. Intr-o zi vine Silberwolf şi durează alăture de mine un şopron mic de scînduri. În şopron aşedă un alt nespălat ca dînsul cu aceeşi marfă ca a mea. **Orice vindeam eu, Iuda lăsa cu cîteva parale mai jos; scad preţul, scade şi el, ajung în sfîrşit a da marfa cu preţul cu care o cumpăram amîndoi; jidanul nu se opreşte şi tot scade … încît muşterii mei mă părăsesc şi merg la el care vindea mai ieftin**... Măi păcatule îi zic într-o zi, cine dracu te-a adus pe capul meu? Ce-ţi pasă ţie îmi răspunde el rîzînd? **Măi da cum poţi să-mi ieşi în capăt, dînd marfa în pagubă? Nu-i treba ta, are cine să mă despăgubească pînă ce te-oi calici pe tine. Dar cine măi pocitule? Comitetul nostru, Kahalul**... Îmi venea să-l ucid dar m-am gîndit că nu era el vinovatul... **Silberwolf îmi urdise pieirea.** […]

În sfîrşit am închis dugheana. **Creditorii mi-au vîndut marfa cu darabană, apoi mi-au vîndut şi căsuţa mea din Tătăraş.**[…]

Vasile: **Tu ai rămas cerşetor în ţara ta**...

Ion: Da… cerşetor la drumul mare, cerşetor de codru ca tine. Asta ne rămîne nouă românilor. Despoi Judele unde-le întîlnesc […] […] Ţi-ai ascuţit toporul Vasile?

Vasile: Ca dorul de răzbunare, dar barda ta?

Ion: Ascuţită ca limba clevetirii jidoveşţi….

[…] Deschide-ţi nările şi miroasă tare! Nu pute a usturoi?

Ion : Doame ajută! (iese prin stînga)

*

Scena III

(Şoimănescu, Ursu, 4 dorobanţi vin din dreapta).

Şoimănescu: Cine să treacă prin creierii munţilor?

Ursul : Jidanii care fug din ţara lor şi năvălesc în ţara noastră.

[…] Adevărul e că jidanii trec borderie în Moldova, intră în ea ca în satul lui Cremine şi ca oala în trup sănătos.

Şoimănescu: De ce-i lasă grănicerii?

Ursul: Apoi ce-o să facă bieţii oameni? Cînd primesc poruncă să-i oprească cînd să le dee bună pace… Îs năuciţi de-atîtea, cum le zice doamne iartă-mă, de-atîtea ţărcălări din Bucuresci. Se lasă şi ei pe tînjală pîn-a suna un ceas mai bun.

Şoimănescu: Ce-a fost pînă azi nu ştiu, dar de azi înainte măi băieţi, cît oi fi de comandă la hoptar, să-i înţărcăm pe jidani de a mai trece fără paşaport […]

*

(Scena IV nu apare în frescă)

*

Scena V

(Jidanii, Ion, Vasili, vin din stînga).

Ion: Potira, potira la fugă Vasile.

Vasili: La sănătoasa! (fuge în dreapta).

Jidanii : Ai vei, vei, vei, vei ! (fug în dreapta).

*

Scena VI

(Ion, Şomănescu, Ursu, dorobanţii vin din stînga).

Şomănescu: Iacă liftele. După dînşii copii.

Ursu: Să trag domnul căpitan?

Şomănescu: Trage în grămadă.

Ursu: Cruce-ajută! (trage şi aleargă cu ceilalţi după jidani).

(Se aude afară ţipete de jidani).

Ion (între crengi): În plin! Numai Silberwolf să rămînă teafăr pentru mine. Cine mai vine (se ascunde între crengi).

*

Scena VII

Şnapser (îngrozit, vine alergînd de pe cărare şi cătînd în toate părţile).

Şnapser: În mine a tras? [...] Ba nu [...] m-am rătăcit de tovarăşii mei. [...]de-abia am pus piciorul pe pămînt românesc şi mă găsesc mai rău ca în ţara lui Faraon.[...] multe parale aş căştiga dacă aş putea vinde frica din sîn măcar cinci bani drama [...] Unde să m-ascund? A! În gaura copacului ca în sînul lui Avram [...]

[...]

*

Scena VIII

Marinescu, Săftica, Lili (intră prin dreapta, plini de omăt)

[...] Marinescu: [...] Spune-mi nu te-ai lovit cînd s-a prăvălit sania? [...]

Săftica: Ce bine era să nu plecăm de-acasă, de la moşie în dricul iernii şi să ne expunem la drum cu ce-avem mai scump. Unde-i caseta cu banii şi cu juvaere?

Marinescu: Iat-o la mine; dar şiragul cel de mărgăritare unde-i?

Săftica: La gîtul copilei.

(Şnapser ascultă arătîndu-şi capul din cînd în cînd)[…]

Şnapser (în parte): Un şirag de mărgăritare ! Mii de galbeni!

Marinescu: S-au speriat haramurile şi nu-i poate mîna vizitiul. Merg să-l ajut.[…]

Saftica : […] A îngheţat mititica. Unde s-o adăposteasc de vînt? A! iacă un copac găunos. […] În el nu bate vîntul […](cînd să intre în copac Şnapser iese şi-o apucă de gît pe Saftica)[…]

Şnapser: Nu striga că te ucid!

Lili (ţipă): Maman !

Şnapser : Taci! (Îi astupă gura cu mîna, o înveleşte în manta, apucă caseta şi fuge în dreapta prin planul din fund). De-acum sunt bogat! Aur…Aur…. Aur!

Ion (coborind din copac): D-apăi eu unde-s măi Iudo? La goană după el Ioane *(aleargă după Şnapser)*.

*

Scena IX

[...] Marinescu : Săftică, vino-ţi în fire. Ce s-a întîmplat? [...]

Săftica: Au sărit pe mine. M-o apucat de gît. Mi-au furat copila... Mi-au furat copila...Era jidan.

[...] A s-o omoare, să-i bea sîngele. [...]

(Ies amîndoi alergînd prin dreapta)

(Cortina cade)

La prezentarea acestui text s-au folosit imagini generate de inteligenţă artificială.